

OM SOMMERLEIRARBEID:

TIL DS.

1. Her er noen erfaringer når det gjelder viktige punkter i forarbeidet med sommerleir. Bruk dem kritisk!

2.

Hva bør en kreve av leirstedet?

Flere faktorer spiller inn når en skal velge leirsted. Tilbudene vi får er begrensa p.g.a. politisk diskriminering, men vi kan til en viss grad oppheve det ved ekstra innsats og å tenke gjennom metodene for å skaffe sted. Om en har endel steder på handa, eller er på jakt, bør en sjekke ilvertfall disse tinga:

-er området stort nok til vårt formål?

Vi trur det holder med 10% dekning av inneplasser (sengeplasser). I tillegg kommer endel inneplass til ulike funksjoner som leiravis, leirkontor, leirbutikk, barnehage, kjeller-lager osv.

Teltplassen(e) bør være omtrent av størrelsesorden 10 m² pr. deltaker. Et normalt lite telt tar 5 m². Det kan være en fordel at brigadene ligger litt fra hverandre. Det styrker brigaden som enhet. Men samtidig må det være såpass med kontakt at leiren blir ett hele: lett å komme fra ett sted til et annet, sikkerhetsmessige hensyn m.m. En brigade på 50-60 stykker bør ha noe i overkant av $\frac{1}{2}$ mål, - f.eks. 17 x 30 m.

En sal (evnt. stortelt) som skal romme plenum må være av størrelsesorden 0.7 m² pr. person.

Sal til bespisning bør kunne ta så mange at det holder med 2-4 bordsettinger.

-er området egna til ferie/friluftsliv?

Er plassen lun eller forblåst? I det siste tilfelle må en vurdere spesielle tiltak. Hva er gj.snittlig nedbørmengde i området i den aktuelle tida?

Det kan lett bli kaldt i høyden. Trær verner endel mot vinden, og tregrensa varierer fra oppimot 1000 m på Østlandet til 300 m i Finnmark.

Mulighet for bading? Tur? Idrettsbane eller voll som egner seg til trim, fotballsparking og dans?

-tekniske installasjoner

Dersom maten skal lages på stedet, må kjøkkenet være stort nok. Er det kjølige lagring muligheter? (Dette gjelder og leirbutikken). Hva med vannforsyning? Latrine-muligheter? ~~Rx~~

En kan greie seg langt med det vi lager sjøl av f.eks. latriner. O.B.Wiik leier ut telt i bredder på 10 og 6 m. over det meste av landet. En kan og få tak i eldre militærtelt, låne/leie av kristelige organisasjon m.m. Kan brukes til barnehage m.m.

-er det relativt greit å komme til leiren? Undersøk kollektive transportmidler, mulighet for å lage tilbringertjeneste o.l. (endel folk kommer som regel 1-2 dager etter at leiren har begynt) eller må reise hjem tidlig)

3.

Hvordan kan en finne leirsted?

Endel plasser driver kontinuerlig eller i sesongen med overnatting/forpleiing på bedrifts-basis. Det finnes ganske gode oversikter over disse:

- "Overnatting i Norge". Dette skal være den fullstendige oversikten over samtlige hoteller, pensjonater campingplasser m.m. Kjøpes i bokhandel.
- "Hvor skal jeg bo". Katalog gitt ut av Landslaget for reiselivet i Norge. Fåes bl.a. på NSB's reisebyråer eller ved henvedelse til Landslaget. Detaljert oversikt over mer enn 1000 steder. Vi skreiv til 70 stykker, og har fått positivt svar fra 5-6 aktuelle steder.
- Cappalens bil- og turistkart har inntegna endel steder med overnattingsmulighet.
- Norges Ungdomsherberger har brukbare steder som baseres bl.a. på at gjestene steller mat sjøl. Enkelte av dem leies ut i sin helhet.
- Turistforeninger. Di bok av Frislid på Cappelen om friluftsliv har en fullstendig oversikt.

I tillegg til dette kan en prøve internatskoler som folkehøgskoler, busflidskoler, kur-steder, kurs-steder osv. Kirke- og undervisningsdepartementet (evnt. Arbeidsdirektoratet) har lister over alle godkjente skoler.

Andre tips: nedlagt småbruk, mindre øy, sivilforsvarsleir, skole, grendehus/Folkets Hus.

Mindre leire, - f.eks. Røde Pionerer -, kan greie seg med utleiehytter (f.eks. hyttegrend, småbruk e.l.) Norsk Folkeferie har meget detaljert katalog. En rimelig løsning!

4.

Leirene må ha et budsjett

Budsjettarbeidet må gå hand i hand med de praktiske forberedelsene. Det må stilles som en kampppgave å sikre leirene en solid økonomi, og økonomiansvarlig må hele tida holde tømmene på sitt felt.

Vi har gjennomgått endel regnskap, og har prøvd å dele utgiftene i disse gruppene:

<u>Fast leir</u>	<u>Vandreleir</u>
Middag	Middag
Overnatting/ leirsted	-
Transport	Transport
Teknisk forbruk	Teknisk forbruk
Varig investering (teknisk) 2)	Varig investering (teknisk 2)
Helse	Helse
Barn/pioner	x -
Kultur	-
Idrett	-

Vi rekner 2 barn = 1 voksen.

Det er store variasjoner fra sted til sted på endel av postene. Enkelte steder må leirsted nødvendigvis koste mer enn andre, eller transportbehovene kan være langt mindre.

Det følgende er derfor bare en grov veiledning.

Middag

Middagsutgiftene kan knekke ~~teknisk~~ leiren økonomisk. Ett sted blei det kjøpt middag til kr 18,- pr porsjon, - det samme som om vi hadde kommet inn på kafeteria og spist der. De billigste tilbudene har naturlig nok de store Østlandsleirene med porsjonspris på ca 12 kroner. Men alle leire kan spare endel penger ved å prøve å spille ferdigmatprodusenter ut mot hverandre, "true" med å lage maten sjøl, virkelig lage den sjøl (avhengig av kjøkkenkapasitet/dugnadsbehov m.m.) og/eller ved å argumentere skikkelig. En porsjon som skal mette bør ha ~~ca~~ 200 g kjøtt/pølse eller tilsvarende og oppimot 300 g potet.

Til vandreleirene må en vurdere nøye på vekt og holdbarhet, samt næringsverdi.

Noen raske tips:

Voksne mennesker trenger ~~3500-4500~~ 3500-4500 kalorier når de utfører rel. tung arbeid (som f.eks. å gå på vandreleir). Fett gir 9,3 kal pr. gram og "varer lenger" Protein (eggehvite) gir 4,1 kal. pr. gram og er dessuten viktig for oppbygging og fornying av kroppens bestanddeler. Karbohydrater (stivelse/sukker) ~~gir~~ gir "rask energi" og 4,1 kal pr. gram.

Opplysning om næringsinnholdet i de forskjellige varene er som regel trykt på pakninga. Da kan en lett rekne seg til næringsverdi pr. vektenhet og pris. En dags-

rasjon ligger like under 1 kg. Middagene på vandrelair kan bestå av noe hermetikk og saker som flesk, salta eller røkt kjøtt, "conred beef", turistproviant m.m. sammen med ting som makaronistuing, ~~rik~~ lettkokt ris, potetmos m.m. Med gode forsyningsmuligheter vil en sjelsagt ha med tyngre saker som poteter, noe ferske kjøtt - og fiske-varer m.m. På endel vandrelaire kan en i begrensa grad sjøl fiske middagsmaten.

Vi tror at middagsmaten på vandrelair ikke trenger å koste mer enn 12-15 kronerx pr. porsjon.

(It tillegg til hovedrett, bør en spe på med saker som fruktsuppe, hermetisk frukt, tørka frukt osv.)

Overnatting/leirsted

Dette kan raskt bli en stor post på budsjettet. En bør rekne utgifter til teltplass, bygninger som leies og leie av stortelt, telt til barnehage m.m. under denne posten. Da er det lettere å gjør sammenlikninger.

Følgende reknestykke er en illustrasjon på åssen du bør gå fram for å finne ut hva som er et rimelig tilbud på å et ~~leirsted~~ leirsted. Vi har ikke undersøkt nok til å si at akkurat sånn er talla, men som en pekepinn kan det gå.

Vi antar:

Pensjonatet har 70 sengeplasser og 95% dekning i høysenongen, som er den tida vi leier på. Full pensjon er på kr 100,- men fra dette må en trekke utgifter til råvarer osv. på kr 17,-. Pensjonatetjener videre kr 5,- pr. gjest på brussalg, salg av prospektkort, kart m.v.

Inntekten pr. døgn pr. gjest vil altså være kr 88,-

Vi antar videre at stedet har 7 folk i arbeid som koster kr 5000,- pr mnd hver seg. Utgiftene til betjening pr. uke er altså:

$$\frac{7 \times 5000,-}{4} = 8750,-$$

Hva er profitten før husleie, strøm, vedlikehold m.v. er betalt?

Inntekt pr uke:

70 plasser x 0.95 dekning x 88,- x 7 døgn =	49.964,-
Utgifterx til betjening =	8750,-
Fortjeneste pr. uke	<u>32.214,-</u>

La oss si at vi tilbyr 35.000,- og får tilslag. (be forøvrig utleier om å komme med sitt tilbud først!) Da betaler vi 5000,- pr. døgn for 70 inneplasser. Om vi har en stor leir med 500 deltakere er da døgnprisen i gjennomsnitt kr 10,-. Med 300 deltakere blir den ~~kr~~ i underkant av kr 17,-.

Det er viktig å argumentere overfor utleier på prisen: vi behandler området pent, gjør ofte reint, holder sjøl sengetøy m.v. I enkelte tilfelle kan det kanskje lønne seg å gjøre en avtale om noe dugnad for utleier.

Både når det gjelder å finne sted, og diskutere den økonomiske sida av saken, er det viktig å være på plass ~~.....~~ "ansikt til ansikt" med utleier. Telefonsamtaler og brev må være et underordna hjelpemiddel. Det intrykket vi gir ~~.....~~ som 'ordentlige' folk er av betydning for å få istand leieavtalen.

Transport

Utgiftene her er til bensin, leiebiler m.v. Vær nøye med planlegginga når dere leier biler. Prisen blir raskt flere tusen kroner pr. bil dersom den kjører langt. Vandrelere som er avhengig av leid varebil, får en relativt stor transportkostnad pr. deltaker. Dette kan sjølsagt ofte være helt nødvendig. Kan dere låne bil? Er det store transporter som dere får utført rimelig av f.eks. et en-manns transportfirma?

Teknisk

'Teknisk' er en stor post som omfatter ting vi forbruker på leiren (plast, bostik, dopapir, tusj, kloramin, Svipp osv.) Dette har vi kalt teknisk forbruk. I tillegg gjelder det innkjøp av ting som har varig verdi, - f.eks. campingutstyr, verktøy osv. Vi tror det kan være fornuftig å dele de to slik at en kan foreta bevisste prioriteringer når det gjelder investeringsverene. "Teknisk forbruk" trenger vi jo uansett. Men det må være en politisk prioritering om vi f.eks. vil kjøpe inn edel va dretelt.

Vi mener brigadene på fast leir bør gjøres mest mulig sjølhjulpne med redskap (f.eks.: sag, hammer, liten spade til å grøfte rundt telta, plast til å dekke telt og spisested, kniv, ekstra bardunsnor, tjukt tau til idrett, klessnor el. stilsværende for div. konstruksjoner, noe spiker). En kraftig lommelykt, -f.eks. lysstoff-rør-lyktene-, er kanskje heller ikke av veien.)

Helse

Endel ~~.....~~ av utstyret koster mye på apotek, men kan og skaffes svært rimelig gjennom de rette kontakter. Lag lommeapotek/barfotvesker sjøl.

Barn/pionerer/kultur/idrett

Dette er feltet som vi ikke har analysert noe særlig.

På grunnlag av dette har vi satt opp et riss av budsjett

	FAST LEIR		VA DRUM LEIR	
	<u>300 deltakere</u>	<u>Pr. deltaker</u>	<u>40 deltakere</u>	<u>Pr. deltaker</u>
middag	31.500,-	7 x 15,-	4.200,-	7 x 15,-
overnatting/ leirsted	25.200,-	7 x 12,-	-	-
transport	6.900,-	23,-	4.000,-	100,-
teknisk 1 (forbruk)	6.000,-	20,-	600,-	15,-
teknisk 2 (investering)				
Utjevna på alle deltakere	6.000,-	20,-	800,-	20,-
helse	1.500,-	5,-	280,-	7,-
barn/pionerer	900,-	3,-	-	-
kultur	600,-	2,-	-	-
idrett	1.200,-	4,-	-	-
o. skudd	10.200,-	34,-	~~9.000,-~~ 2.120,-	53,-
<u>7</u>				
Totalt	90.000,-	300,-	12.000,-	300,-

Dette budsjettet er ingen form for anbefaling, men viser hvordan regnskaper kan komme til å se ut dersom endel utgifter er gitt.

En bør prøve å sette opp en grafisk figur (eventuelt tabell) over forholdet mellom inntekter og utgifter ettersom antall deltakere varierer.

Vi regner at leiren vil koste en viss, bestemt sum enten det er 50 fler eller færre deltakere enn venta. (Her holder vi oss til fast leir)

I tillegg til denne faste summen ("over-head") kommer så utgifter som er direkte knytta til antall deltakere, - f.eks. middagen og halvparten av teknisk forbruk. (I enkelte tilfelle betaler en også pr. deltaker når en leier leiområde)

På grunnlag av eksempelet over, kan vi sette opp:

"overhead":

overnatting/leirsted:	25.200,-
transport :	6.900,-
½ teknisk forbruk :	3.000,-
teknisk investering :	6.000,-
helse :	1.500,-
barn/pionerer :	900,-
kultur :	600,-
idrett :	1.200,-
	<u>45.300,-</u>

pr. hode har vi:

midd g :	7 x 15,- = 105,-
½ teknisk forbruk :	<u>10,-</u>
	<u>115,-</u>

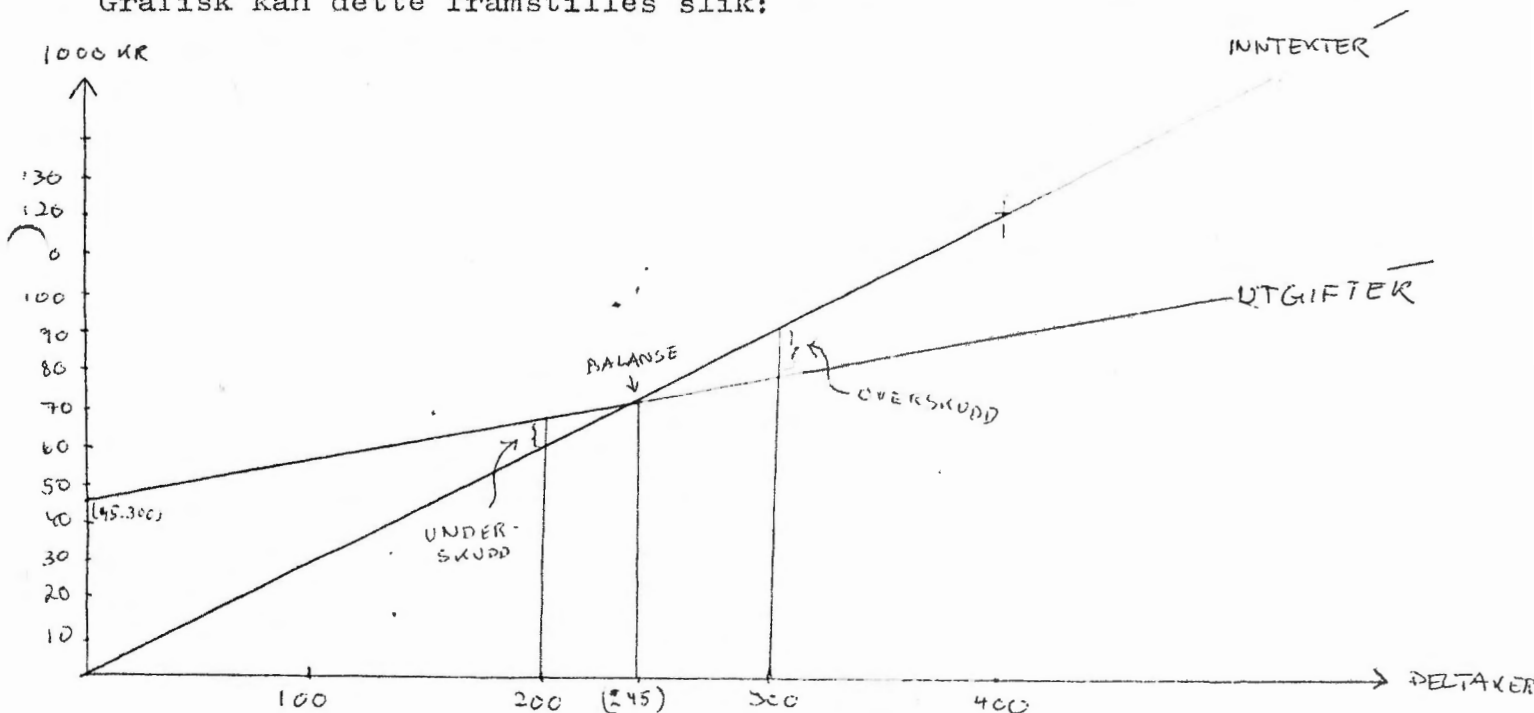

Snittet mellom inntekter og utgifter finner vi ved å rekne ut likninga:

$$\begin{aligned} \text{Inntekter} &= \text{Utgifter} \\ Y \text{ deltakere} \times \text{kr } 300,- &= 45.300,- + Y \text{ deltakere} \times 115,- \\ Y \times 300 - Y \times 115 &= 45.300 \\ Y \times 185 &= 45.300 \\ Y &= \frac{45.300}{185} = \underline{245} \end{aligned}$$

En trenger 245 deltakere for at leiren akkurat skal bære seg.

Grafisk kan dette framstilles slik:

300 deltakere gir et visst overskudd. 200 deltakere gir et visst underskudd, og 245 deltakere gir akkurat balanse mellom inntekt og utgift.

Tilsvarende må en sette opp for vandroleir og sammenholde.

5.

Påmeldinga er en svært viktig del av leirforberedelsene
ofte

Svært mange av oppgavene på leir blir fordelt på grunnlag av påmeldingene. Dimensjoneringa av saker som fellestransport, matinnkjøp osv. er og sjølsagt avhengig av deltakertallet.

En må derfor legge arbeid i å få et skikkelig påmeldingsskjema og fast grep om innlevering.

En bør få med de opplysningene vi har "pleid å ha". I tillegg tror vi det vil lønne seg å legge endel arbeid i å få folk (og i første rekke medlemmer) til å føre på hva slags oppgave de vil ha på leir. Vi har prøvd å rekne ut behovet for arbeidskraft på leirene. Anslaget vårt kan høve dårlig til deres leir, så gjør et tilsvarende sjøl.

Pr. 10a leirdeltakere tror vi det i gjennomsnitt trengs:

- 2 til barnehage/Røde Pionerer
- 2 gruppeledere
- 1 til idrett eller helse eller kultur
- 1 til diverse tekniske funksjoner (butikk, transport, kontor, leiravis m.m.)

Uorganiserte kan sjøløst ta ulike jobber, og vi må absolutt trekke dem med på det. Samtidig bør det være ei form for sikring som gjør at vi ikke får endeløse punkter på brigademøtene med "hå trengs 3 ekstra folk til barnehage, vi må stille så-og-så mange [redacted] til leiravisa" osv. [redacted] Det er av politisk betydning på leiren nettopp måten vi [redacted] løser ulike praktiske vansker, og vi vil helt sikkert fortsette med å måtte ta ting på "sparket". "en større innsats fra vår side på forhånd, kan redusere kaoset som lett oppstår i barnehage m.v.

Til barnehage/Røde Pionerer:

Ta hensyn til om folk har erfaring fra slikt arbeid fra tidligere leire, om de har det som yrke, hva de har lyst til og politisk nivå. Dette betyr ikke at alle som er førskolelærere skal være i barnehagen, eller at "engang i barnehagen = alltid i barnehagen". Men det er ikke til å komme bort fra at det er en fordel med noen "profesjonelle" til å være med å lede barnehage (røde pioner)-arbeidet.

Gruppeledere:

Her trenger vi folk som makter å ta initiativ til å få igang gruppa og drive den framover, - både gjennom politiske diskusjoner, sosialt og i dugnadsarbeid etc. Gruppeløderen trenger ikke være den mest skolerte i gruppa. Men det er viktig å evne å få fram erfaring og synspunkter hos deltakerne. Fin skoleringsoppgave for "ferskere" folk.

Brigadeledere:

Her trengs kamerater på avdelingsformansnivå og oppover. Legg særlig vekt på evne til å stille motsigelser og "gå-på-humor". Vi trenger tips på endel folk, - taheller med for få enn for mange og marker eventuell usikkerhet.

Teknisk

En bra egenskap her er "praktisk sans". Dette betyr ikke nødvendigvis at en er så flink med hammer og sag, men heller evne til å se den politiske betydningen av praktiske tiltak, evne til å holde orden på praktiske detaljer ~~xxxx~~ og stå på for å få gjennomført ting.

I alt arbeid med å skaffe folk er det nødvendig å bruke metoden med politiske argumenter og overbevisning framfor byråkratiske påbud. F.eks.: det er et viktig politisk prinsipp å ta kollektivt ansvar for ungene.

Sommerleirene er ei utmerka anledning til å gjøre det i praksis, og ta kamp med (den i ingrodd) vanen at hve enkelt familie,- og oftest mora -, har eneansvar for ungene sine. Ei uke i barnehage betyr kanskje ikke så mye,- men tross alt litt for ungenes egen utvikling. Det betyr at foreldra får mer anledning til å delta i resten av seirlivet og de voksne i barnehagen (og i brigadene som må reise til utenom åpningstidene) lærer mer om unge-politikk.

6.

Innkjøp

Innkjøp bør gjøres i god tid. Det sparer en for kostbare panikk-kjøp like før eller under leiren, og reduserer anarkiet og stressinga for de ansvarlige på ulike felter. Vi anbefaler denne framgangsmåten:

I god tid bør det settes opp ei liste over alt som trengs av utstyr/varer. Ut for hvert vareslag bør det være ubrikker for:

- antall
- skal kjøpes
- på lager
- utsendt
- returnert

Med ei slik sjekklister kan en holde kontroll med utstyret.

Innkjøpene bør foregå tidlig,- f.eks. i mars/april. Da vil lagerlistene være ferdig utfylt til ansvarlige på felter som kultur, barnehage, idrett osv. blir satt igang. De ser straks hva som finnes og hva som eventuelt må til av supplering. På denne måten får også økonomiansvarlig bedre kontroll.

Sommerleirutvalget.